

DECIZIE

14 februarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul – Valeriu Doagă
Judecătorii – Tamara Chișca-Doneva, Nina Vascan

examinând recursul declarat de reprezentantul lui Anatolie Baci și Ana Baci, avocatul Sergiu Bejan împotriva încheierii Curții de Apel Comrat din 14 decembrie 2017,

adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Eșanu împotriva lui Anatolie Baci, Ana Baci și Igor Baci, intervenienți accesorii Primăria și Consiliul s. Ciucur Mingir, r-nul Cimișlia cu privire la înlăturarea obstacolelor, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă :

La 26 octombrie 2016, Rodica Eșanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Anatolie Baci, Ana Baci și Igor Baci, intervenienți accesorii Primăria și Consiliul s. Ciucur Mingir, r-nul Cimișlia cu privire la înlăturarea obstacolelor și repararea prejudiciului moral, prin care a solicitat obligarea pârâților de a demola porțiunea din bordura de beton construită pe teren public în fața porții gospodăriei Rodicăi Eșanu; a încasa din contul lui Anatolie Baci, Ana Baci și Igor Baci în beneficiul Rodicăi Eșanu suma de 50 000 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral; și a compensa din contul lui Anatolie Baci, Ana Baci și Igor Baci în beneficiul Rodicăi Eșanu cheltuielile de judecată.

Prin cererea de concretizare a pretențiilor din 17 mai 2017, solicită obligarea lui Anatolie Baci, Ana Baci și Igor Baci de a demola porțiunea din bordura de beton, cu lungimea totală de trei metri, construită pe teren public în fața porții gospodăriei Rodicăi Eșanu; a încasa din contul lui Anatolie Baci, Ana Baci și Igor Baci în beneficiul Rodicăi Eșanu suma de 50 000 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral; și a compensa din contul lui Anatolie Baci, Ana Baci și Igor Baci în beneficiul Rodicăi Eșanu cheltuielile de judecată formate din 100 de lei taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată și 2 500 de lei cheltuieli de asistență juridică (vol. I, f.d. 118 recto-verso, 120, 128).

Judecătoria Cimișlia (sediul Central), prin hotărârea din 31 mai 2017 a admis parțial acțiunea; a obligat pe Anatolie Baci, Ana Baci și Igor Baci să demoleze porțiunea de bordură din beton, cu lungimea totală de trei metri, construită la 08

august 2016 pe teren public în fața porții gospodăriei Rodicăi Eșanu, pentru a debloca folosința transportului aflat în gospodăria sa; a încasat de la Anatolie Baci, Ana Baci și Igor Baci în beneficiul Rodicăi Eșanu suma de 5 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, în rest a respins acțiunea; a încasat de la Anatolie Baci, Ana Baci și Igor Baci în beneficiul Rodicăi Eșanu cheltuielile de judecată în mărime de 2611,50 de lei (vol. I, f.d. 130, 172-177).

La 02 august 2017, reprezentantul lui Anatolie Baci și Ana Baci, avocatul Sergiu Bejan a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoria Cimișlia (sediul Central) din 31 mai 2017, solicitând admiterea apelului; repunerea în termen a cererii de apel; casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri în sensul respingerii acțiunii (vol. I, f.d. 143-148).

În motivarea cerinței cu privire la repunerea în termen a cererii de apel, a menționat că, în perioada 12 august 2016 – 17 iulie 2017, Anatolie Baci și Ana Baci s-au aflat la muncă peste hotarele țării, prin urmare, aceștia nu au cunoscut despre faptul că împotriva lor a fost intentată o acțiune civilă. Mai mult decât atât, aceștia nu au semnat contractul de asistență juridică cu avocatul Victor Sanduleac și mandatul avocațial al acestuia cu împuterniciri de a le reprezenta interesele în cadrul aceluși dosar, fapt confirmat prin lipsa semnăturilor pe versoul mandatului avocațial.

Aderent, a invocat faptul că, Anatolie Baci și Ana Baci se află în relații ostile cu feciorul Igor Baci, care participând la examinarea cauzei nu le-a comunicat despre existența acestei cauze civile pe rolul instanței.

Curtea de Apel Comrat, prin încheierea din 14 decembrie 2017 (vol. I, f.d. 217-220 recto-verso) a respins ca neîntemeiată cererea de repunere în termen a cererii de apel și a restituit apelul ca fiind depus în afara termenului legal.

La 17 ianuarie 2018, reprezentantul lui Anatolie Baci și Ana Baci, avocatul Sergiu Bejan a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Comrat din 14 decembrie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii recurate, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie repus în termen cererea de apel, cu remiterea cauzei în Curții de Apel Comrat, pentru judecarea apelului (vol. I, f.d. 232-235, 236).

În motivarea recursului menționează că, la examinarea chestiunii cu privire la repunerea în termen a cererii de apel, instanța inferioară a dat o apreciere insuficientă circumstanțelor în raport cu obligația primei instanțe de a respecta procedura de citare legală a părților.

În acest sens, invocă faptul că instanța de fond avea obligația de a verifica dacă Igor Baci, fiind membru de familie cu Anatolie Baci și Ana Baci, le-a comunicat despre cauza civilă intentată împotriva acestora. Mai mult decât atât, nu au fost apreciate just declarațiile intimatului Igor Baci, care a declarat că la momentul examinării cauzei în prima instanță, era în relații ostile cu părinții Anatolie Baci și Ana Baci și nu le-a comunicat despre prezentul litigiu și a semnat din numele acestora mandatul avocațial prin care a fost împuternicit avocatul Victor Sanduleac să le reprezinte interesele.

Astfel, consideră neîntemeiată concluzia instanței de apel precum că, în speță, nu au fost prezentate probe care să confirme acțiuni de uz fals, or, această ipoteză este exclusă prin declamațiile lui Igor Baci, care a confirmat că, a semnat din numele părinților săi Anatolie Baci și Ana Baci mandatul avocatului Victor Sanduleac.

În conformitate cu prevederile art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Articolul 111 din Codul de procedură civilă prescrie în alineatul (3) că, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

În acest sens, Colegiul notează că, din conținutul avizului de recepție DS3805052204AS (vol. I, f.d. 223) rezultă că, reprezentantul lui Anatolie Baci și Ana Baci, avocatul Sergiu Bejan a recepționat la 03 ianuarie 2018 încheierea Curții de Apel Comrat din 14 decembrie 2017. Astfel, termenul de 15 zile acordat de legiuitor pentru exercitarea căii de atac în ordine de recurs în Secțiunea 1 urmează a fi calculat din ziua imediat următoare datei comunicării încheierii recurrate, și anume 04 ianuarie 2018.

Totodată, se distinge că, cererea de recurs a fost predată oficiului poștal la 17 ianuarie 2018, fapt confirmat prin amprenta sigiliului aplicată pe plic (vol. I, f.d. 236). Prin urmare, în speță, calea de atac în ordine de recurs în Secțiunea 1 este demarată în interiorul termenului legal.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de reprezentantul lui Anatolie Baci și Ana Baci, avocatul Sergiu Bejan urmează a fi respins și menținută încheierea Curții de Apel Comrat din 14 decembrie 2017, din motivele relevate infra.

Articolul 426 din Codul de procedură civilă consemnează în alin. (1) că, recursul împotriva încheierii se depune și se examinează în modul stabilit de prezentul capitol, cu excepțiile stabilite de prezenta secțiune.

Alineatul (3) al aceluiași articol consemnează că, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

Materialele cauzei atestă că, la 26 octombrie 2016, Rodica Eșanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Anatolie Baci, Ana Baci și Igor Baci, intervenienți accesorii Primăria și Consiliul s. Ciucur Mingir, r-nul Cimișlia cu privire la înlăturarea obstacolelor și repararea prejudiciului moral, prin care a solicitat demolarea porțiunii din bordura de beton construită pe teren public în fața porții gospodăriei Rodicăi Eșanu; încasarea din contul lui Anatolie Baci, Ana Baci și Igor Baci în beneficiul Rodicăi Eșanu suma de 50 000 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral; și compensarea cheltuielilor de judecată.

Judecătoria Cimișlia (sediul Central), prin hotărârea din 31 mai 2017 a admis parțial acțiunea; a obligat pe Anatolie Baci, Ana Baci și Igor Baci să demoleze porțiunea de bordură din beton, cu lungimea totală de trei metri, construită la 08 august 2016 pe teren public în fața porții gospodăriei Rodicăi Eșanu, pentru a debloca folosința transportului aflat în gospodăria sa; a încasat de la Anatolie Baci, Ana

Baciu și Igor Baciu în beneficiul Rodicăi Eșanu suma de 5 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, în rest a respins acțiunea; a încasat de la Anatolie Baciu, Ana Baciu și Igor Baciu în beneficiul Rodicăi Eșanu cheltuielile de judecată în mărime de 2611,50 de lei (vol. I, f.d. 130, 172-177).

La 31 iulie 2017, reprezentantul lui Anatolie Baciu și Ana Baciu, avocatul Sergiu Bejan a depus cerere, prin care a solicitat oferirea posibilității de a lua cunoștință de materialele cauzei (vol. I, f.d. 138).

La 02 februarie 2017, reprezentantul lui Anatolie Baciu și Ana Baciu, avocatul Sergiu Bejan a declarat apel împotriva hotărârii Judecătorei Cimișlia (sediul Central) din 31 mai 2017, solicitând admiterea apelului; repunerea în termen a cererii de apel; casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri în sensul respingerii acțiunii (vol. I, f.d. 143-148).

Curtea de Apel Comrat, prin încheierea din 14 decembrie 2017 (vol. I, f.d. 217-220 recto-verso) a respins ca neîntemeiată cererea de repunere în termen a cererii de apel și a restituit apelul ca fiind depus în afara termenului legal.

Verificînd legalitatea încheierii Curții de Apel Comrat din 14 decembrie 2017 prin prisma argumentelor invocate în recurs, Colegiul constată justetea acesteia, deoarece este emisă în concordanță cu normele de drept procedural incidente.

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Aderent, art. 116 alin. (3) în coroborare cu dispozițiile art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă statuează că, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de exercitare a căii de atac în ordine apel pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Ab initio, instanța de recurs opinează că repunerea în termenul procedural poate fi efectuată doar în baza unor temeiuri viabile și întemeiate. Astfel, caracterul temeiniciei motivelor de omitere a termenului procedural reprezintă o condiție *sine qua non* pentru repunerea acestuia. Prin urmare, obligația probării existenței circumstanțelor, care au făcut imposibilă efectuarea de către persoană a anumitor acțiuni procesuale în termenul stabilit, este pusă în sarcina justițiabilului ce solicită repunerea în termenul omis.

În condițiile speței, Colegiul apreciază alegațiile reprezentantului recurenților Anatolie Baciu și Ana Baciu, avocatul Sergiu Bejan precum că, Igor Baciu, fiind membru de familie cu primii, nu le-a comunicat despre cauza civilă intentată la acțiunea Rodicăi Eșanu împotriva acestora.

Or, conform articolului 102 alin. (5) din Codul de procedură civilă, prezentarea părții în instanță, în persoană sau prin reprezentant, acoperă orice viciu de înmânare a citației. Partea însă este în drept să ceară amînarea procesului dacă citația nu i s-a înmînat în termen.

La caz, instanța de recurs atestă că, din conținutul procesului-verbal al ședinței de judecată în prima instanță rezultă cert că, recurenții nu au participat personal la examinarea cauzei, însă, la ședințele de judecată din 16 ianuarie 2017 01 februarie 2017, 02 februarie 2017, 07 aprilie 2017, 17 mai 2017 și 31 mai 2017, în calitate de

reprezentant al lui Anatolie Baciuc și Ana Baciuc a participat avocatul Victor Sanduleac, care a apărut interesele acestora (vol. I, f.d. 88-89, 96-100, 104, 108-115, 120-121, 128-129).

Deopotrivă, este notabil că avocatul Victor Sanduleac și-a exercitat împuternicirile de reprezentant al recurenților în baza mandatului avocațial seria MA nr. 0473728 din 09 decembrie 2016 (vol. I, f.d. 87).

Astfel, prezența și participarea avocatului Victor Sanduleac, în calitate de reprezentant al lui Anatolie Baciuc și Ana Baciuc în ședințele de judecată din 16 ianuarie 2017 01 februarie 2017, 02 februarie 2017, 07 aprilie 2017, 17 mai 2017 și 31 mai 2017, acoperă orice viciu de neînștiințare legală a acestora cu privire la cauza civilă în care sunt implicați, precum și data, ora și locul examinării acestei cauze.

Subsecvent, nu poate fi acceptată nici ipoteza precum că, avocatul Victor Sanduleac nu a avut împuterniciri legale de a reprezenta interesele lui Anatolie Baciuc și Ana Baciuc în prezentul litigiu, deoarece înscrierile olografe aplicate versoul mandatului avocațial seria MA nr. 0473728 din 09 decembrie 2016 nu au fost aplicate de către aceștia, ci de către fiul lor Igor Baciuc, care are calitatea procesuală de co-pârât.

Colegiul taxează că, chestiunea cu privire la constatarea faptului „dacă semnătura atribuită unei persoane a fost executată de aceasta”, în esență, este o examinare criminalistică a scrisului și care are ca scop principal identificarea scriitorilor. Cercetarea unei scripturi se desfășoară după criteriile științifice întru stabilirea identității autorului pe cale indirectă. Prin urmare, stabilirea faptului dacă un text sau o semnătură au fost realizate de către persoana nominalizată se efectuează doar în urma unei cercetări științifice – expertize criminalistice a scrisului (grafoscopică/grafică).

Astfel, se deduce justetea concluziei instanței de apel precum că „... nu este abilitată cu dreptul de a da apreciere vizuală corespunderii semnăturilor apelanților de pe versoul mandatului avocatului V. Sanduleac cu semnăturile acestora de pe cererea de apel și buletinele de identitate ...”. Or, conform art. 122 alin. (1) din Codul de procedură civilă, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.

Instanța de recurs conchide faptul că, aserțiunile precedate combat întru totul ipoteza reprezentantului recurenților precum că, avocatul Victor Sanduleac nu a avut împuterniciri legale de a reprezenta interesele lui Anatolie Baciuc și Ana Baciuc, deoarece înscrierile olografe de pe versoul mandatului avocațial seria MA nr.0473728 din 09 decembrie 2016 nu au fost aplicate de către aceștia, ci de către fiul lor – Igor Baciuc.

La acest capitol, Colegiul apreciază argumentul reprezentantului recurenților precum că Igor Baciuc a recunoscut faptul semnării mandatului avocațial nominalizat din numele lui Anatolie Baciuc și Ana Baciuc, ca fiind insuficient de a răsturna situația, deoarece caracterul premeditat fals al semnăturilor olografe aplicate pe versoul mandatului avocațial poate fi demonstrat exclusiv în urma efectuării unei expertize judiciare.

În această ordine de idei, corelând circumstanțele factice constatate, și expuse supra, normelor legale precitate, instanța de recurs ajunge la concluzia că, la depunerea cererii de repunere în termen a apelului, Anatolie Baciuc și Ana Baciuc nu au prezentat probe concludente și verosimile care ar dovedi imposibilitatea acestora

de a îndepliniri actul procedural în interiorul termenului legal instituit de art. 362 alin.(1) din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul reiterează că, în prima instanță interesele lui Anatolie Baciuc și Ana Baciuc au fost reprezentate de către avocatul Victor Sanduleac, care a asistat la pronunțarea dispozitivului hotărârii Judecătorei Cimișlia din 31 mai 2017 (vol. I, f.d. 128-129) și căruia i-a fost eliberată copia acestei hotărâri (vol. I, f.d. 131). Astfel, se prezumă că Anatolie Baciuc și Ana Baciuc au fost informați despre mersul cauzei și rezultatul acestuia, or, toate acțiunile întreprinse de către avocatul Victor Sanduleac în numele și interesele reprezentanților Anatolie Baciuc și Ana Baciuc le sunt opozabile ultimilor. Prin urmare, recurenții, fiind în cunoștință de cauză, au avut obligația pozitivă de a-și valorifica dreptul de a ataca hotărârea judecătorească în interiorul termenului legal, în caz contrar survenind *uno actu* sancțiunea procedurală de decădere din acest drept.

La caz, relevantă este și practica CtEDO în cauza *Ponomaryov vs Ucraina*, unde Curtea a statuat că, deși în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Curtea a admis că revine în primul rând instanțelor interne să decidă asupra repunerii în termenul de introducere a căii ordinare de atac, dar ele nu se bucură de o marjă de apreciere nelimitată. Instanțele sunt obligate să indice motivele pentru care au acceptat repunerea în termen. Un asemenea motiv ar putea fi, spre exemplu, necomunicarea hotărârii luate în proces de către autoritățile competente ale statului. Chiar și atunci, totuși, posibilitatea repunerii în termen nu ar fi nelimitată, dată fiind obligația părților de a se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care ele au cunoștință. În toate cazurile, instanțele interne ar trebui să verifice dacă motivele de repunere în termen ar putea justifica o ingerință în principiul autorității de lucru judecat, în special atunci când, ca în cazul de față, legea internă nu limitează în nici un fel marja de apreciere a instanțelor naționale fie cu privire la interval, fie cu privire la motivele de repunere în termen.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea Curții de Apel Comrat din 14 decembrie 2017 a fost emisă cu concordanță cu normele de drept procedural, iar argumentele invocate în recurs nu și-au găsit confirmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul, cu menținerea încheierii recurate.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

A respinge recursul declarat reprezentantul lui Anatolie Baciuc și Ana Baciuc, avocatul Sergiu Bejan.

A menține încheierea Curții de Apel Comrat din 14 decembrie 2017, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Eșanu

împotriva lui Anatolie Baci, Ana Baci și Igor Baci, intervenienți accesorii
Primăria și Consiliul s. Ciucur Mingir, r-nul Cimișlia cu privire la înlăturarea
obstacolelor, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Nina Vascan